

Dane Valley, Mont.

Et gammelt Ord siger: "Forandring fryder," og dette Ord fan i Sandhed anvendes paa det danske Settlement i Dane Valley, Mont. Da jeg i Foraaret 1908 kom hertil fra Hampton, Nebr., tænkte jeg i mit stille Sind, da vi førte fra Culbertson, Mont., og ud til det nuværende Dane Valley: maa dette Land i Virkeligheden er noget værd, og mon det i det hele taget kan føde en Befolkning? Thi det varfeparti, vi førte igennem, huede mig ikke; men, tænkte jeg videre, kan andre tjene Jorden her, kan du vel ogsaa, og Landet maa da vel være lidt værd, naar du faar det "proved up" og faar Støde paa det. Regn og Sne gjorde ikke Udbygningen; thi det var kolbt. Og hvad Bygninger der fandtes, var som Regel baade meget daarlige og smaa; men saa var Jølf desto mere gæstfrie og villige til at give Husly og Staldplads, hvis det da paa nogen Maade kunde lade sig gøre. Jeg maa sige, at jeg var saa heldig at finde begge Dele; men den Gang kunde Jølf klare sig med mindre Hus, end de fan nu om Stunder. Jeg husker, jeg saa en Gang en Familie — Mand, Kone og 2 eller 3 Børn — leve i et Hus 10—12 Fod. Taget var utret, og det regnede stærkt med mange Pladser i Huset. Der var en lille "Baby" den skulde gerne være, hvor det var Tørvejr; der var en Gaas med smaa Gæslinger, den skulde ogsaa have sit Ly; men der blev Plads til alt, og saaledes kunde fortælles en hel Del. Da jeg i Foraaret 1908 kom herud, var, saa vidt jeg ved, og husker, ikke mere end 2 Bindmøller her rundt, een i Pastoret ved Diamond Ranchen og en ved Dafs Farm lidt Nordøst for Culbertson, og Brønde var der ikke mange af. Mange maatte køre Vand saa langt som 6—7 Mil, saa det var en temmelig kostbar Vare i de Dage; jeg har ogsaa selv kørt Vand en lille Tur. En Vinter maatte jeg to Sne til 2 Heste og 2 Stude. Men nu har enhver Farm Brønd, og ligeledes har de allerfleste Bindmølle, kun nogle faa pumper med Saanden; det er dem, som kun har en lille Væstning. Ligeledes findes der nu mange Cisterner.

Husene var den Gang almindeligvis simple og smaa, et Hus af Størrelse 14—20 Fod var intet lille Hus; dog fandtes der selvfølgelig større Huse; men det var ikke ret mange, og mange Gange var hele Huset i eet Rum; dog har jeg ogsaa set et Hus 12—18 indelt i 3 Rum, Stue, Køkken og Spisekammer. Stuen brugtes baade til Sovestue, Spisestue og Dagligstue. I dette Hus levede Mand, Kone og 2 eller 3 Børn samt Karlen. De ugiftes Huse var som oftest 8—10 eller 10—12 Fod store med stria Tag, høje i Sydfiden og lave i Nordfiden. Samt oftest kunde man se om Husene var beregnet til gifte eller ugifte Jølf efter Bygningsmaaden, dog ikke alle Tider, men som oftest var Husene, der var beregnet til gifte Jølf, bygget med 2 Lag Tjæl med Papir imellem Tjælene, medens de ugiftes Huse som oftest kun bestod af et Lag Tjæl med Tjærepapir uden paa. Og Staldene var i Forhold dertil, nogle smaa, simple Sture; dog kunde der være temmelig lunt i mange af dem om Vinteren, naar de var nogenlunde tætte og fyldte godt op med Kreaturer og Heste, og de var sjælden større end højt nødvendig. Og de Heste og Kreaturer, som havde en nogenlunde tæt Stald at være i om Vinteren, maatte regnes for at være lykkelige. Jeg husker en Stald, som om Efteraaret var meget simpel; men saa godt som helt forsvunden om Foraaret. Det var en Jordstald, men Væggene var alle falden ned saa hele Udviden var Døre og der stod en Del Stolper, der var gravet i Jorden inde i Stalden, og paa Tøppen af disse Stolper laa Tørvstuffer, hvorpaa der havde været lagt et Lag Straa til Tag; men en Del af Taget var allerede simpelt om Efteraaret, og før Foraaret var alt Straaet paa Taget ødt op af baade Heste og Kreaturer, og en stor Del af Tørvstuffer var forsvunden; sandsynligvis var det brændt, thi det var høvdt Vinter det Aar.

Men kom og se Farmene i Dag, og du vil se, at mange af dem er ligesaa vel bygget op som selv godt

opbyggede Farme baade i Zowa og Nebraska, og det baade Beboelses-huse og Stalde, og det er gjort i ca. 8—10 Aar. Et godt Bevis for Landet, og det vidner om økonomisk Fremgang; men der har selvfølgelig været mange sure Eftbiler for Nybyggeren, saa det har sikkert ikke altid været Morstab at være "Homesteader". Men Fruigten er lyffeligvis heller ikke udebleven, thi vi har en af de bedste Egne i Nordvesten. Montana er godt med blandt de bedste Stater i Retning af Høst, hvilket Regeringens Statistik viser.

Undergrunden er stærk Ler i en Dybde af 150—200 Fod med fra 8 til 40 Tommers Muljord paa Tøppen, blandet med lidt mer eller mindre Sand. Paa fine Steder er der ogsaa daarlige Sandjord, som vi kender hjemme fra Vestjylland af, hvem som er kendt der; men det findes mest Bøst eller Nordøst herfor. Og du skulde se alle de Automobile, som er her, og du vil forundre dig og ikke tænke, at det er et nytlig bebygget Land.

Med venlig Hilsen til Bladets Læsere.

Erbødigt Simon Rielsen, Børg 31, McCabe, Mont.

Emuler fra Kenmare, N. Dak.

Maaske det kunde interessere en Del af Danfferens Læsere at høre lidt fra denne Del af Uncle Sams store Rige og, da maaske særlig jaadanne, som tænker at besøge os til det nu anstændige Aarsmøde af Den f. d. Luth. Kirke i Trinitatis Menighed, 5 Mil Nord for Kenmare. Det kan tjene til Underretning at de Forskellige Komiteer allerede er i Virksomhed for at ordne med meget, som maa udføres for at modtage et Møde som vor Kirkes Aarsmøde. Alle her synes at glædes til Mødet, og det vort Haab, at Gæsterne, som kommer, maa glædes og høste Velsignelse af Mødet heroppe.

Alt ser lovende ud heroppe nu. De fleste Farmere er færdige med Foraararbejdet. Vi har haft nok-faa godt med Regn, saa Jorden er i god Stand til atter at frembringe en rig Aføl, og det er vort Haab, at Herren dette Aar vil lade Jølfet her saa en velsignet og god Høst. Præstefifte vil Trinitatis Menighed saa denne Sommer. Pastor Carlson skal rejse herfra til Wisconsin; Past. Knudsen fra Veresford, Syd Dakota, har taget mod Skabet her som hans Eftermand. Liberty Loan. Den sidste Loan til Uncle Sam, som nyly er afsluttet, naaede ogsaa til os heroppe, og det taler jo nok saa godt for Jølfet her. At Kenmare og omegn dooblede deres Subscription og rejste 2 Dollars for hver een, de var beregnet at rejse, det taler jo godt for Jølfets Fædrelandsfind heroppe i disse Egne — efter 2 Aars daarlige Høst.

Vi slutte denne Gang med venlig Hilsen til Danfferens Læsere og et hjerteligt Velkommen til alle, som agter sig til Kenmare til Aarsmødet. Venligst, R. Hampton.

Præstefikomiteen.

Da denne Komite efter Aarsmødets Bestemmelse ved Reenamødet i Fjor er opløst fra Nytaar 1915, saa kan det maaske have sin Interesse at læse en sammentrængt historisk Oversigt over dens Virksomhed i Aarene, som foant.

Dplysningerne om Komiteens Op-rindelse og Virksomhed i dens første Aar er noget sparsomme; men den har sin Rod i "Kirkeansfundet". Paa dets Aarsmøde i Waupaca, 3.—10. Juni 1891 besluttedes: "En Komite paa tre Mand vælges til at fremkomme med Forslag til Op-rigtelse af en Hjelpekasse til Under-støttelse af trængende Præster og Præstestener". Præsterne J. Risbald, A. M. Andersen og N. S. Nielsen blev valgt; men deres Rapport til Mødet er ikke omtalt i Beretningen deraf.

Paa Aarsmødet i Council Bluffs, Ia., 1892 kom Komiteen til at bestaa af Præsterne A. M. Andersen, S. Hansen og Mr. P. Clausen. Paa Aarsmødet i Racine 1893 og i Omaha 1894 blev nævnte tre genvalgte; paa Mødet i Hutchin-son afgik Past. A. M. Andersen og

Past. M. C. S. Rohe blev valgt i Stedet. Det blev Komiteen paalagt at offentliggøre inden 6 Maanedere en Plan for systematisk Hjelpe for Præstefeters Understøttelse. Komiteen indberettede til Aarsmødet i Albert Lea, Minn., 1896, at det intet System havde kunnet neblæge uden dette: "Giver, saa skal eder gives." Det mente den, var System nok. Men de indkomne Gaver talte ikke for det. Kom. mente i øvrigt, at det var Præsternes Skyld, at Kassen var tom og i Gæld; idet de ikke havde taft Sagen i Menighederne.

Mødet i Albert Lea valgte Præsterne A. M. Andersen, L. Mathiasen og L. Kirkegaard til Kom. Den begyndte med en Gæld paa \$96.50. Past. L. Mathiasen opfordrede i "Krb." Nr. 21 for 20. Juli 1896 til at sende Bidrag til Kassen til dens Kasserer, Past. A. M. Andersen.

Saa kom Foreningsmødet med den jor. Kirkes Dannelse i Minneapolis 1.—3. Okt. 1896. Kom. rapporterede ikke til Mødet; men Præsterne L. Mathiasen, A. M. Andersen og A. E. J. Scholm blev valgt som Komite "for at hjelpe trængende Præstestener i den for. Kirke". Den bestemte at betale \$8.50 om Maanedes ind til hver af de trængende Enker og at opfordre Præstestener til at betale en vis Procent af deres Løn til denne Kasse.

Aarsmødet i Blair 1897 har ingen Rapport fra Kom. offentliggjort; men efter Mødet opfordrede Kirkeaaadet Kom. fra forrige Aar til at fortsætte med sin Virksomhed, hvilket den paatog sig.

Aarsberetningen fra Mødet i Greenville, Rich., 1898 indeholder ingen Rapport fra Kom. Men Præsterne L. Mathiasen, A. M. Andersen og L. Kirkegaard blev valgt. De indberettede 1899 til Aarsmødet i Hutchinson, at Enkerne havde i Aarets Løb gaaet nogen Hjelpe, men den var kun lille. I Kassen var \$24.82. Præsterne A. Rasmussen, P. B. Thisted og J. M. Hansen blev valgt som Kom. Den begyndte en systematisk Indsamling til Kassen ved at sende trykte Opfordring hvert Aar (somme Tider mere end een (Gang) omkring til alle Præster og Menigheder i den forenede Kirke med Anmodning om at sende Bidrag til Kassen inden en vis ansat Tid og ligeledes blev der jævnlig skrevet i Samfundets Blade om Sagen. Enkelte større Gaver indkom, saaledes fra Mrs. Anna Phillippen, Staplehurst, \$500 men det meste kom ind i mindre Bidrag. Det første Aar kunde Kom. betale hver af de trængende Enker \$80, i de nærmest følgende Aar hver \$100, og senere, da Liberne blev dyrere \$125 og \$130.

Omtrent Halvparten af Samfundets Præster og Menigheder bidrog til denne Varmhjertigheds-Virkomhed fra Aar til Aar; den anden Halvdel ikke eller dog kun meget lidt — jeg ved ikke af hvilken Grund.

Paa de tre følgende Aarsmøder blev den samlede Komite genvalgt. Paa Mødet i Elk Horn 1903 afgik Past. A. Rasmussen, og Past. P. S. Miller blev valgt i hans Sted. Kom. arbejdede efter Systemet fra Hutchinson, som er omtalt. Den udgav tillige et Par Smaastrifter, hvis Salg, gav Kassen et godt ekstra Tilskud. I 1906 gjorde Kom. en Del af Kassens Overskud rentebærende ved at laane Dan. Luth. Publ. House \$500 til 6 Procent og 1909 atter \$500 til 5 Procent; i 1913 blev \$200 til 5 procent udløst til samme Forretning.

I Komiteens Sammensætning foretog Aarsmøderne ingen Forandring før 1910, da blev paa Aarsmødet i Racine Past. S. J. Dahlstrøm valgt i Past. J. M. Hansens Sted. Aaret efter frattraadte Past. Dahlstrøm nærmest paa Grund af sin høje Alder, og Past. J. M. Hansen blev genvalgt. Paa Aarsmødet i Kenmare 1912 afgik Past. S. P. Miller efter Tur, og da han frabad sig Genvalg, blev Past. A. M. Andersen valgt i hans Sted. Past. Miller havde saaledes været Medlem af Komiteen i samfulde 9 Aar og virket i den med Interesse og Trofskab. blandt andet styldes det ham, at der blev rejst Mindesten paa flere af vore afdøde Præ-

sters Grave, hvor jaadanne manglede. 1915 d. 19. Maj afgik Past. P. Thisted ved Døden paa et Hospital i New Lisbon, Wis. Han havde da været Medlem af Kom. i 16 Aar, idet han blev valgt til den første Gang i 1899, og i hele den Tid indehavde han Kassererposten, og den gav ham meget Arbejde og en god Del Bryderier. Past. Thistles Regnskabsjærelse var maaske ikke saa skoleret eller moderne, som den kunde være, men den var nøjagtig og paalidelig. Han var samvittighedsfuld til den mindste Enkeltighed. Og den Kosftal Past. Thisted havde i sin Grav, at der har næppe været noget Medlem i Komiteen, der har arbejdet mere trofast og udholdende for den end han. Past. Thisted var vokset jaadan sammen med Kassererposten i denne Virksomhed, at den var som en Del af ham selv.

Som sagt, Past. Thistles Regnskabsjærelse var paalidelig; men da hans Død indtraadte hurtigt og uventet, fik han ikke Tid eller Kræfter til at faa Enkeltassens Kassebeholdning skiftet fra sine egne Penge. Begge var indsat i hans eget Navn i en Bank i New Lisbon, Wis. Komiteen havde kun sit Ord og Past. Thistles Arvingers Erklæring for, at denne Kassebeholdning i alt \$568.34 tilhørte Enkeltassens. Sagen maatte selvfølgelig ordnes gennem Retten; men det skal siges til Skifterettens og New Lisbon-Bankens Hæde, at de udbetalte hele den indsatte Sum til Komiteen uden at tage en eneste Cent i Vederlag. De vidste, at det var trængende Præstestener og deres umyndige Børns Penge, og de lod dem saa hver en Skilling. Bar det ikke nobelt gjort?

Paa Aarsmødet i Luck 1915 blev Past. J. Simonson, Chicago, valgt i afdøde Past. Thistles Sted, og Kom. valgte ham som sin Kasserer, en Post, han indehavde og udførte med Dugtighed og Trofskab indtil Kassens og Komiteens Op-løsning.

Paa Aarsmødet i Garland 1916 blev Komiteens Virksomhed udvidet til at omfatte baade trængende Præster og Præstestener. Flere ældre Præster behøvede Støtte. Det var et nyt Krav til Offervilligheden i Samfundet; men Bidragene til Kassen blev saa rigelige, at Kom. kunde støtte begge Steder.

Paa Aarsmødet i Reenah 1917 blev intet Valg foretaget for Kom.; den skulde blive staaende og virke uforandret til Nytaar 1918, til hvilken Tid den skulde indstille sin Virksomhed og lade sine Valuter overgaa til Fondet for Præster og Profesorer i den for. Kirke. Dette er slet. Kassereren sendte ved Nytaar Kassebeholdningen \$58.78 og — som jeg formoder — de øvrige Værdier, som Komiteen indehavde til "Fondet". Og dermed er saa den Hjelpekomite "en Saga blot".

Tillad mig dog at gøre opmærksom paa, at skønt Aarsmødet 1917 bestemte det saaledes, og at der er handlet derefter, saa findes Resolutionen ikke i Aarsberetning fra Reenahmødet. Den maa jo være udeladt ved en Forglemmelse af Sekretæren eller Trykkeriet. Men der bør rettes derpaa. Er Beslutningen gaaet tabt, bør den fornøyes af det kommende Aarsmøde og indføres i dette Aars Aarsberetning, saa man kan have "fort paa hvidt", ogsaa i denne Sag.

Antallet af dem, der i Aarens Løb har faaet Hjelpe fra Kassen, findes jo opgjivet i her enkelt Aarsberetning, jeg skal blot anmærke her, at ved den for. Kirkes Begyndelse var der 5 a 6, som blev støttet, og ved Kassens Opøsning sidste Nytaar 15, nemlig 10 Præstestener og 5 gamle Præster.

Som før bemærket er Rapporten fra Præstefikomiteen ikke meget omfattende i de første Aar efter den for. Kirkes Dannelse; men fra 1902—17 findes den regelmæssigt i Aarsberetningerne, og efter det der offentliggjorte Regnskab er der i disse 15 Aar indsamlet ialt \$14,892.89 til trængende Præster og Præstestener. Uddelingen af denne Sum har jo været fremlagt fra Aar til Aar for Samfundet.

Maa jeg saa til sidst sige Ønskerne i den opløste Komite Tak for godt Samarbejde. J. M. Hansen, Sekr., Staplehurst, Neb.

120 Acres godt Land, 6 Mil fra Milltown, Wis., 4 Mil fra By med Butikker, Mejeri, etc. 52 Acres under Dyrkning, Resten tømmerbevokset Græsange, etc. Godt Beboelseshus og Farmbygninger, Statsvej, ¼ Mil til "Graded School", godt Vand, alt indhegnet, \$6000, paa lette Vilkaar. Skriv til Ejeren efter nærmere Oplysninger. MARTIN YDE, MILLTOWN, WISCONSIN.

FARMERE, LÆS DETTE! Hvorfor betale Lejsegift for Brug af Land i Illinois, Iowa, Syd Minnesota o. a., naar de kan faa Dem et Hjem for de samme Penge, som de aarlig udbetaler i Leje, ved at benytte dem, som Arbejstaler paa eget Hjem. — Vil sælge 311 Acres "Timber cut-over Land", meget let at rydde, 160 Acres Brush. Jordbunden er Lermuld paa hvilke der vil gro Græs og Klyver, det bedste i Verden. \$25. pr Acre, Betalingsvilkkaar der passer Kjøberens. ½ Mil fra Isle, Minn., R. R., Mejeri, 2 Kirker, ved god Vej, Mail Route og Telefonlinie. ALLEN & MORNEAU, MILACA, MINN.

En ny skandinavisk Koloni i Prince George, British Columbia, Canada. Denne Koloni er netop blevet grundlagt. Den byder gode Betingelser for blandet Farming. God dyrkbar Jord, gode Markeder for alt, hvad Farmeren frembringer og et behageligt Klima. Ingen yderligere Hede eller Kulde, ingen Torden- eller Hagelstorme, ingen stærke Vinde, rigelig Regn. Derfor er man hvert Aar altid sikker paa en Høst. Et Land hvor unge og ældre kan bygge sit eget Hjem. Kornavl, Græs, Kreatur, Svin, Høns er Hoved-Produkterne. Kun et meget lille Kapital er nødvendig for en Begyndelse. For nærmere Oplysninger om dette og andet Land i Central British Columbia, billige Billeterpriser for Landsjgere, Beskrivelser, etc. skriv paa hvilket som helst Sprog til Central British Columbia Colonization Company, Ltd. Grand Trunk Passenger Agents i St. Paul og Chicago vil ogsaa give Oplysninger paa Forlangende.

MINNESOTA FARM. 120 Acres af udyrket Land i Kandiyohi County, beliggende kun 3½ Mil fra Willmar, Countysædet, og kun ¼ Mil fra Skolehus. Med meget lidt Dræning kan hver eneste Fod af dette Land dyrkes. Vi kan sælge dette udmærkede Stykke Land til den lave Pris af \$66.00 pr. Acre paa følgende Betingelser: \$500 kontant, \$1300 1ste Marts 1919, Resten i 8 Aar til 6 pCt. For nærmere Oplysninger besøg eller skriv til ANDERSON LAND CO., WILLMAR, MINNESOTA.

Easy to figure the Profits. Hvor i det vestlige Canada fan De fleste godt Farm-land for \$15 til \$30 pr. Acre, der vil give 20 til 45 Bushels \$2 Gode pr. Acre—det er let at være ud for-lystet. Mange Farmere i det vestlige Canada (Wash-fer af Dem fra U. S.) har betalt for Landet ved en enkelt Aftaling. 3 r i t Homestead Land paa 160 Acres hver eller flere noget af det laab mestbe Mand i Manitoba, Saskatchewan eller Alberta. Laab hvad De fan tjene paa Gode til \$2 pr. Bushel og Landet fan let at plante Gode Væstinger ogsaa af Hved, Bøg og Lin. Blandt Farming-tilmater er Sund og behagelig, udmærkede Gymnasior, hndelsler, Skole og Læge, Fernbåneforbinder til Eupt. af Immigration, Ottawa, Canada, eller til Scandnavian Dept. of Canadian Government, 311 Jackson St., St. Paul, Minn. W. V. BENNETT, Room 200 Bee Bldg., Omaha, Nebr.

Luthers christelige Betragtninger. Denne fortrinlige gamle Andagts- og Opbyggelsesbog med Læsestykker til hver Dag i Aaret udvalgte af Luthers samlede Skrifter, og som nu foreligger i nyt og særdeles tiltalende Udstyr, bør nu i Reformations-Festaaret finde Indgang i ethvert luthersk kristeligt Hjem, hvor den ikke allerede findes. Prisen er sat forholdsvis meget lavt, — nemlig til \$1.00. Partipris opgives paa Forlangende til Kolportører og Forhandlere. DANISH LUTHERAN PUBLISHING HOUSE, Blair, Nebr.

Dansk luthersk Mission i Amerika I TIDEN FØR 1884. Af Prof. P. S. VIG. Udgivet af Den forenede danske ev. luth. Kirke ved en Komite. PRIS \$1.00. Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebr.

Bansh-Bøgerne. Efter Ried. Fire Veninder. Tre Mennekesbørn. Alle indbundne i net og solidt Skirtingsbind. Pris for hver Bog 80 Cents. Specie: Naar alle 3 Bøger bestilles paa een Gang faas de — porto frit tilsendt — for \$2.25. Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebr.